

NDIKIMI I AUSTRO-HUNGARISË NË TRANSFORMIMET POLITIKE DHE SOCIALE TË
BALLKANIT NË GJYSMËN E DYTË TË SHEKULLIT XIX-RASTI I SHQIPTARËVE

TEMA PËR TITULLIN MASTER TË HISTORISË

NGA

YLBER SHALA

Universiteti i Prishtinës

Fakulteti Filozofik

Departamenti i Historisë

Prishtinë

SHTATOR, 2024

EKSPOZE E TEMËS

NDIKIMI I AUSTRO-HUNGARISË NË TRANSFORMIMET POLITIKE DHE SOCIALE TË BALLKANIT NË GJYSMËN E DYTË TË SHEKULLIT XIX – RASTI I SHQIPTARËVE

Mentori: Prof. Ass. Dr., Mentor Hasani

Kandidati: Ylber Shala

Studimi me titull “Ndikimi i Austro-Hungarisë në transformimet politike dhe sociale të Ballkanit në gjysmën e dytë të shekullit XIX – rasti i shqiptarëve” bazohet në literaturën relevante, revista shkencore dhe burime arkivore. Qëllimi i këtij studimi është sjellja e këndvështrimeve të reja, të cilat përbëjnë një kontribut të rëndësishëm për historiografinë shqiptare. Tema ndahet në tre kapituj kryesorë:

Kapitulli I: Gjendja e Perandorisë Osmane në shekullin XIX

Gjysma e dytë e shekullit XIX ishte një periudhë transformuese për Perandorinë Osmane, e karakterizuar nga ndryshime të thella të brendshme dhe të jashtme, të cilat formësuan ndjeshëm trajektoren e saj. Kjo epokë përfshiu përpjekjet e Perandorisë për modernizim përmes reformave të Tanzimatit, të cilat nisën në vitet 1830. Reformat kishin për qëllim rigjallërimin e strukturave administrative dhe ligjore si përgjigje ndaj pakënaqësisë së brendshme dhe presioneve nga fuqitë evropiane.

Megjithatë, përballë këtyre përpjekjeve, Perandoria Osmane u ballafaqua me rritjen e lëvizjeve nacionaliste në territoret e saj ballkanike, të cilat shoqëroheshin me ndërhyrje nga shtetet evropiane që ndiqnin interesat e tyre gjeopolitike.

Kapitulli II: Interesat dhe ndikimi i Austro-Hungarisë te shqiptarët

Gjysma e dytë e shekullit XIX dhe vitet e hershme të shekullit XX ishin të rëndësishme për formësimin e politikës austro-hungareze ndaj Shqipërisë. Shqipëria, për shkak të vendndodhjes së

saj strategjike dhe ndryshimit të ekuilibrit të fuqisë në Evropën Juglindore, u bë një pikë kritike në strategjinë e Austro-Hungarisë në Ballkan.

Angazhimi i Austro-Hungarisë me Shqipërinë gjatë kësaj periudhe u karakterizua nga manovrime diplomatike dhe mbështetje e fshehtë, me qëllim kundërshtimin e ndikimit serb dhe rus dhe sigurimin e interesave të veta në rajon. Politikat austro-hungareze synonin të stabilizonin dhe kontrollonin rajonin, duke ndihmuar në nxitjen e marrëdhënieve me liderët lokalë dhe duke shfrytëzuar peizazhin kompleks etnik dhe politik të Shqipërisë.

Kapitulli III: Politikat austro-hungareze në Bosnje-Hercegovinë

Politikat austro-hungareze në Bosnje-Hercegovinë u udhëhoqën nga interesat strategjike dhe sfidat e brendshme. Perandoria synonte të konsolidonte kontrollin mbi rajonin, duke zbatuar reforma dhe menaxhuar komunitetet e ndryshme etnike dhe fetare që banonin në Bosnjë.

Kjo përfshirje nuk ishte pa sfida, pasi rezistenca lokale dhe lëvizjet nacionaliste shpesh përplaseshin me ambiciet perandorake. Aneksimi i Bosnjës nga Austro-Hungaria në vitin 1908 intensifikoi tensionet, duke kontribuar në ngjarjet që çuan në Luftën e Parë Botërore.

Ekzaminimi i politikës austro-hungareze ndaj Bosnjës gjatë kësaj periudhe ofron njohuri të rëndësishme për strategjitë më të gjera gjeopolitike të Perandorisë, si dhe për ndërveprimin kompleks midis kontrollit perandorak dhe rezistencës lokale. Kjo periudhë nxjerr në pah jo vetëm sfidat e menaxhimit të një perandorie multi-etnike, por gjithashtu tregon ndikimin e politikave perandorake në zhvillimet e përgjithshme të Ballkanit.